

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“СОЦІОЛОГІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ”
(для магістрів)

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2012

Підготовлено доцентами кафедри організації самоврядування УАІСНС
В. В. Утвенком та І. М. Мищак

Затверджено на засіданні кафедри організації самоврядування
(протокол № 6 від 25.12.09)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Утвенко В. В., Мищак І. М. Навчальна програма дисципліни “Соціологія державної служби” (для магістрів). – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Соціологія державної служби”, вказівки до виконання контрольної роботи, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2012
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2012

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Соціологія державної служби”	5
Зміст дисципліни “Соціологія державної служби”	6
Вказівки до виконання контрольної роботи	10
Теми контрольних робіт.....	11
Питання для самоконтролю	12
Список літератури	15

Відповідальний за випуск
Редактор
Комп'ютерне верстання

А. Д. Вегеренко
С. М. Толкачова
О. Л. Тищенко

Зам. № ВКЦ-4911

Формат 60×84/₁₆. Папір офсетний.
Друк ротатійний графаретний. Ум. друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 0,81.
Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»
03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідчення про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008 р.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

“Соціологія державної служби” є однією з дисциплін, які створюють основну базу знань, необхідну для ефективної підготовки фахівців у гуманітарній сфері, зокрема в галузі соціології, а також для роботи в органах державної влади та управління і місцевого самоврядування.

Підготовка фахівців з цього напрямку має на меті дати слухачам теоретичні знання та виробити в них практичні навички опрацювання й обґрунтовувати конкретні пропозиції, які стосуються соціальної та гуманітарної політики органів державного управління і місцевого самоврядування, державної служби як соціального інституту та інституту громадянського суспільства.

У зв'язку з цим у програмі вивчення дисципліни “Соціологія державної служби” для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня магістр міститься як теоретичний матеріал, так і специфіка застосування отриманих знань та навичок на практиці.

Метою навчальної дисципліни “Соціологія державної служби” є сприяння розвитку у студентів індивідуального пізнання вже відомих суспільству знань про державне управління та державну службу і пізнання державно-правових явищ шляхом здобування нових знань про державну службу, їх систематизації та узагальнення для підвищення ефективності державного управління, професіоналізму, стабільності, авторитету державної служби і державних службовців.

Основним **завданням** навчальної дисципліни є оволодіння студентами знаннями курсу соціології державної служби, засвоєння ними вітчизняного та зарубіжного досвіду з соціології державної служби; набуття і застосування практичних навичок у галузі державної служби; підвищення компетентності, порядності та професіоналізму нинішніх та майбутніх державних службовців; поліпшення управлінських послуг, які надаються державними службовцями виборцям — платникам податків, та поліпшення якості життя населення України.

Становлення в Україні громадянського суспільства з переходом від бюрократизованої чиновницької моделі тоталітарного суспільства до відкритої демократичної системи державної служби, покликаной служити інтересам народу, вимагає ґрунтовного науково-методологічного забезпечення та осмислення цього процесу. На сучасному етапі розвитку України реформування системи державно-

го управління та державної служби є запорукою побудови громадянського суспільства. Процес становлення і розвитку системи державного управління в Україні та державної служби як складової громадянського суспільства потребує вирішення широкого кола питань, пов'язаних з побудовою демократичної держави з ринковою економікою, розвинутою системою соціальних стандартів і гарантій для кожного її громадянина незалежно від місця проживання. Важлива роль у демократичній державі належить налагодженню ефективної системи державної служби на всіх рівнях, застосовуючи при цьому національний історичний та зарубіжний досвід. Впровадження демократичних засад у систему державного управління та державної служби потребує також подальшого правового і суспільного регулювання діяльності органів державної влади та управління, особливо на місцях.

У ході вивчення дисципліни студенти знайомляться з теоретико-методологічними засадами, предметом, об'єктом, метою, завданнями та функціями дисципліни, розглядають головні пріоритети соціології державної служби. Всебічне засвоєння матеріалів курсу дає можливість студентам

знати:

- теоретичні основи соціології державної служби та особливості виникнення інституту державної служби;
- поняття, головні ознаки та механізми державної служби;
- соціальну природу державної служби;
- витоки та розвиток державної служби як суспільного явища в країнах Стародавнього Сходу, Давньої Греції та Риму;
- теорію і практику соціології державної служби в добу Середньовіччя та в Новий час;
- новітні концепції соціології державної служби;
- зарубіжні теорії соціології державної служби;
- витоки державного управління в Україні, уявлення про державну службу в контексті суспільного розвитку в добу Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, Литовсько-Польський період та добу Речі Посполитої;
- дослідження державної служби в контексті розвитку громадянського суспільства в Україні в козацько-гетьманській державі ;
- соціологічні теорії державної служби в Наддніпрянській та Західній Україні в XIX — на початку XX ст. та в період Української революції 1917–1920 рр.;

22. *Державна служба в Україні: Зб. нормат. актів.* — К.: Юрінком Інтер, 2002. — 352 с.
23. *Державне управління в Україні: Централізація і децентралізація / Кол. авт.; Відп. ред. Н. Р. Нижник.* — К.: Вид-во УАДУ, 1997. — 487 с.
24. *Державне управління та державна служба: Словник-довідник / Уклад. О. Ю. Оболенський.* — К.: КНЕУ, 2005. — 480 с.
25. *Димитрова Л. М.* Соціологія управління та організації. — К.: ІВЦ “Вид-во “Політехніка”, ТОВ “Ліра-К”, 2005. — 156 с.
26. *Дубенко С. Д.* Державна служба в Україні: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 168 с.
27. *Іщенко М. П., Іван П. І., Щирий В. І.* Державна служба. Навч.-метод. посіб. — Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2009. — 148 с.
28. *Лазор О. Д., Лазор О. Я.* Державна служба в Україні: Навч. посіб. (публічна служба). — К.: Дакор КНТ, 2005. — 472 с.
29. *Малиновський В. Я.* Державна служба. Теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Атіка, 2003. — 160 с.
30. *Малиновський В. Я.* Державне управління: Навч. посіб. — Луцьк: Вежа, 2000. — 558 с.
31. *Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку / Редколегія Ф. М. Рудич (голова) та ін.* — К.: Парламент. вид-во, 1998. — 352 с.
32. *Серьогін С.* Влада і державна служба. Історичний аспект: Навч. посіб. — К.: Основа, 1998. — 165 с.
33. *Указ Президента України* “Про підвищення ефективності системи державної служби від 11 лютого 2000 р. // Вісн. держ. служби України. — 2000. — № 1. — С. 15–16.
34. *Указ Президента України* “Про стратегію реформування системи державної служби” від 14 квітня 2000 р. // Вісн. держ. служби України. — 2000. — № 1. — С. 6–13.
35. *Чарльз Ф. Эдвейн.* Сравнительный анализ политических систем. Эффективность осуществления политического курса и социальные преобразования: Пер. с англ. — М.: Инфра-М, Изд-во “Весь мир”, 2000. — 320 с.

5. *Державна служба в Україні: нормативно-правове регулювання*: Навч. посіб. — Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2003. — 290 с.
6. *Державна служба: організаційно-правові основи та шляхи розвитку* / За заг. ред. В. А. Авер'янова. — К., 1999. — 223 с.
7. *Желюк Т. Л.* Державна служба: Навч. посіб. — К.: Професіонал, 2005. — 288 с.
8. *Закон України “Про державну службу”* // ВВР України. — 1994. — № 11. — Ст. 50.
9. *Закон України “Про місцеві державні адміністрації”* // Голос України. — 1999. — 12 трав.
10. *Киричук В., Тимцилик В.* Історія державного управління в Україні: Навч. посіб. — К.: Вид-во УАДУ, 2001. — 224 с.
11. *Оболєнський О. Ю.* Державна служба: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2003. — 344 с.
12. *Оболєнський О. Ю.* Державна служба: Підручник. — К.: КНЕУ, 2006. — 472 с.
13. *Оболєнський О. Ю.* Державне управління та державна служба: сучасні напрями розвитку. — Одеса: АО Бахва, 2003. — 320 с.
14. *Черноног Є. С.* Державна служба: історія, теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Знання, 2008. — 458 с.
15. *Черноног Є. С.* Державна служба в Україні: Навч. посіб. — Луганськ: Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2005. — 160 с.
16. *Щёкин Г. В.* Соціальна теорія і кадрова політика: Монографія. — К.: МАУП, 2000. — 576 с.

Додаткова

17. *Валєвський О. Л.* Державна політика в Україні: методологія аналізу. Стратегія, механізми впровадження: Монографія. — К.: НІСД, 2001. — 242 с.
18. *Василєвський О. Л.* Державна політика в Україні: методологія аналізу, стратегія, механізми впровадження: Монографія. — К.: НІСД, 2001. — 242 с.
19. *Виханський О. С.* Стратегічне управління: Учебник. — 2-е изд., перераб. и доп. — М.: Гардарики, 2000. — 296 с.
20. *Ієць В.* Соціогуманітарні складові перспектив переходу до соціально орієнтованої економіки України // Економіка України. — 2000. — № 2.
21. *Гринівецька Н. М.* Державна служба як соціальний інститут: проблеми концептуального аналізу. — К.: ТОВ “ФАДА, ЛТД”, 1999. — 31 с.

- дослідження державної служби як соціального інституту в працях українських радянських суспільствознавців;
- розвиток соціології державної служби в новітній історії України;
- сучасні вітчизняні соціологічні концепції державної служби;
- перспективи розвитку державної служби в контексті проведення адміністративно-територіальної реформи в Україні;
- загальнонаукові засади, методологічні проблеми та сучасні підходи до соціології державної служби;
- значення державної служби як суспільного, соціально-економічного інституту та культурного явища;

ВМІТИ:

- аналізувати державну службу як суспільне та соціально-економічне явище з позицій соціології;
  - використовувати основні теорії та концепції соціології державної служби на практиці;
  - застосовувати соціологічні методи дослідження при виробленні конкретних пропозицій з розвитку державного управління, місцевого самоврядування та державної служби.
- Програма навчальної дисципліни “Соціологія державної служби” спрямована на те, щоб дати слухачам знання теоретичних основ дисципліни та застосування здобутих знань, умінь і навичок на практиці. Дисципліна “Соціологія державної служби” викладається з урахуванням сучасних інтерактивних методик.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН *дисципліни* **“СОЦІОЛОГІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ”**

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
Змістовий модуль I. Теоретичні основи дисципліни “Соціологія державної служби”	
1	Державна служба, її виникнення та сутність
2	Предмет, основні завдання, цілі та функції соціології державної служби
3	Державна політика як цілеформувальний чинник діяльності державного апарату та державної служби. Соціальна природа державної служби

1	2
Змістовий модуль II. Еволюція розвитку соціологічних уявлень про державну службу	
4	Розвиток соціологічних уявлень про державну службу в Стародавні часи
5	Теорія та практика державної служби Середньовіччя і Нового часу
6	Державне управління та державна служба в працях вітчизняних суспільствознавців
Змістовий модуль III. Загальнонаукові засади соціології державної служби	
7	Наукові умови виникнення теорії державної служби
8	Основні концепції соціології державної служби
9	Методологічні проблеми та підходи до соціології державної служби
Змістовий модуль IV. Державна служба як суспільний та соціально-економічний інститут	
10	Державна служба як суспільний та організаційний інститут. Модель державної служби України та перспективи розвитку
11	Державна служба як економічний інститут
12	Державна служба як соціальний інститут
13	Державна служба як культурний інститут
Разом годин: 54	

ЗМІСТ
дисципліни
“СОЦІОЛОГІЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ”

Змістовий модуль I. Теоретичні основи дисципліни “Соціологія державної служби”

Тема 1. Державна служба, її виникнення та сутність

Сутність державної служби. Поняття “державна” та “державність”. Громадянське суспільство, політична система та державне управління. Держава добробуту та соціально орієнтована ринкова система. Виникнення державної служби. Ознаки та інститути державної служби. Державна служба як наука та навчальна дисципліна. Мето-

47. Які ви знаєте основні моделі державної служби?
48. Чим відрізняється служба в органах місцевого самоврядування від служби в органах державної влади?
49. Виділіть основні напрями розвитку соціології державної служби в Україні.
50. Розкрийте сутність державної служби як економічного інституту.
51. Яка роль державної служби у формуванні та реалізації державної економічної політики?
52. Проаналізуйте роль місцевих державних адміністрацій у виконанні економічних програм.
53. У чому полягає принципова модель контрактної системи найма державного службовця?
54. У чому полягають головні ознаки державної служби як соціального інституту?
55. Чи є інститути громадянського суспільства елементами соціальної структури?
56. У яких функціях виявляється соціальний характер державної служби?
57. Проаналізуйте роль державної служби як соціального інституту в європейських країнах.
58. Розкрийте сутність державної служби як культурного феномену.
59. У чому полягає вплив суспільства на покращення етичних норм державних службовців?
60. Чи може демократичне суспільство забезпечити бездоганну поведінку державних службовців?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Атаманчук Г. В.* Теорія господарственного управления. Курс лекцій. — 2-е изд., дополн. — М.: Омега-Л, 2004. — 584 с.
2. *Бакуменко В. Д.* Формування державно-управлінських рішень: Проблеми теорії, методології, практики. — К.: Вид-во УАДУ, 2000. — 328 с.
3. *Баршишков В. М., Маршавін Ю. М., Туленков М. В., Храмов В. О.* Державне управління та державна служба: Навч. посіб. — К.: ІПК ДСЗУ, 2003. — 322 с.
4. *Ігмаль В. П., Чукаєва В. О.* Державна служба. Курс лекцій. — Д.: Наука і освіта, 2002. — 314 с.

25. Назвіть основних соціологів, які розглядали проблеми державної служби в другій половині XX – на початку XXI ст.
26. Назвіть основні етапи розвитку соціології державної служби в Україні-Русі та Україні в складі Російської імперії.
27. Якими були основні досягнення вивчення державної служби як суспільного явища часів Великого князівства Литовського?
28. Охарактеризуйте розвиток державного управління і державної служби як інституту громадянського суспільства в козацько-гетьманській Україні.
29. Назвіть дореволюційних вітчизняних суспільствознавців, які вивчали державну службу.
30. Охарактеризуйте розвиток соціології державної служби в Україні 1917–1920 рр.
31. Наукові передумови виникнення соціології державної служби.
32. У чому полягає міждисциплінарний характер соціології державної служби?
33. У чому полягає комплексний та багатогранний характер соціології державної служби?
34. Що є об'єктом дослідження соціології державної служби?
35. Який соціальний статус має державний службовець?
36. Розкрийте сутність та головні ознаки концепції соціології державної служби.
37. Проаналізуйте західноєвропейські концепції бюрократії та соціології державної служби.
38. Дайте порівняльну характеристику європейським та пострадянським концепціям соціології державної служби.
39. На яких бюрократичних принципах побудований апарат державного управління?
40. Якими критеріями вимірюється ефективність державної служби в США?
41. Які методологічні проблеми існують у соціології державної служби?
42. Вкажіть шляхи подолання методологічних проблем.
43. Розкрийте сутність та зміст поняття “системний підхід”.
44. Яким чином застосовується системний підхід у державному управлінні та державній службі?
45. Яким чином можна застосувати інституціональний підхід у соціології державної служби?
46. У чому полягає значення державної служби як суспільного інституту?

дологія соціології державної служби. Методи дисципліни “Соціологія державної служби”.

Література: основна [1; 3; 4; 6; 7; 13]; додаткова [17; 29; 31]

Тема 2. Предмет, основні завдання, цілі та функції соціології державної служби

Об'єкт дисципліни “Соціологія державної служби”. Предмет дисципліни “Соціологія державної служби”. Мета та завдання соціології державної служби. Цілі та функції державної служби. Види та моделі державної служби.

Література: основна [1; 3; 4; 11–13]; додаткова [17; 26; 30; 31]

Тема 3. Державна політика як цілеформувальний чинник діяльності державного апарату та державної служби. Соціальна природа державної служби

Сутність державної політики та її взаємозв'язок з державною службою. Механізм держави, державний апарат і державна служба в системі державного управління. Державна служба як соціальне явище. Соціальна природа державної служби. Походження, значення і роль державної служби в умовах державотворення України.

Література: основна [6; 11–13]; додаткова [17; 24; 28; 32; 35]

Змістовий модуль II. Еволюція розвитку соціологічних уявлень про державну службу

Тема 4. Розвиток соціологічних уявлень про державну службу в Стародавні часи

Особливості розвитку уявлень про державну службу як суспільний інститут в Стародавні часи. Розвиток соціологічної думки про державну службу в країнах Стародавнього Сходу. Державне управління та державна служба в Стародавній Греції. Соціологічні уявлення про державну службу в Стародавньому Римі. Державна служба як суспільний інститут у країнах Стародавнього Сходу та античності: порівняльна характеристика.

Література: основна [4; 7; 14; 15]; додаткова [24; 27]

Тема 5. Теорія та практика державної служби Середньовіччя і Нового часу

Теорія і практика державної служби в добу Середньовіччя. Розвиток теорії та практики державного управління і державної служби як суспільного інституту в епоху Нового часу. Теорія державного управління та державної служби в працях філософів французького просвітництва XVIII ст. Основні здобутки Нового часу в галузі соціології державної служби. Соціологічні концепції державного управління та державної служби в країнах Європи та Америки в XX — на початку XXI ст. Соціологічні теорії державного управління в країнах Сходу в XX — на початку XXI ст.

Література: основна [4; 7; 14; 15];
додаткова [24; 27]

Тема 6. Державне управління та державна служба в працях вітчизняних суспільствознавців

Поява і розвиток системи державного управління та державної служби в Україні в добу Київської Русі (IX — середина XIII ст.). Державна служба як суспільний інститут в Галицько-Волинському князівстві. Система державного управління та державної служби в Україні в працях вітчизняних суспільствознавців Литовсько-Польської доби. Державне управління та державна служба як інститут громадянського суспільства в працях козацької старшини (друга половина XVIII — початок XVIII ст.). Соціологія державної служби в Наддніпрянській Україні в XIX — на початку XX ст. Вивчення державного управління та державної служби як суспільного інституту в Західній Україні в XIX — на початку XX ст. Відродження та розвиток національної системи державної служби під час Української революції 1917–1920 рр. Державна служба в працях тогочасних суспільствознавців. Дослідження державного управління та державної служби в контексті суспільного розвитку в Українській РСР.

Література: основна [10–12; 17];
додаткова [24; 26; 28]

Змістовий модуль II. Загальнонаукові засади соціології державної служби

Тема 7. Наукові умови виникнення теорії державної служби

Міждисциплінарний характер соціології державної служби. Соціологія державної служби як об'єкт теорії та історії державного

4. Охарактеризуйте методологію соціології державної служби.
5. Що є об'єктом та предметом дисципліни “Соціологія державної служби”?
6. Що є предметом дисципліни “Соціологія державної служби”?
7. Назвіть мету та основні завдання дисципліни “Соціологія державної служби”.
8. Визначте головні функції державної служби.
9. Проаналізуйте сучасні моделі державної служби.
10. Які ви знаєте основні види державної служби?
11. Розкрийте сутність державної політики.
12. Проаналізуйте роль державної економічної політики у формуванні громадянського суспільства.
13. Що таке державний апарат?
14. Яке місце посідає державна служба в системі державного управління?
15. Проаналізуйте роль державної служби в умовах державотворення України.
16. У чому полягав внесок Стародавнього Єгипту та Месопотамії в державне управління і державну службу?
17. Стило охарактеризуйте роль мислителів і державних діячів Стародавньої Індії та Китаю для розвитку державної служби.
18. Розкрийте внесок Конфуція в розвиток системи державної служби.
19. Охарактеризуйте внесок мислителів Стародавньої Еллади в соціологічні уявлення про державне управління та державну службу.
20. Дайте порівняльну характеристику уявленням про державну службу як інститут громадянського суспільства в Стародавній Греції та Римі.
21. Охарактеризуйте внесок працівників та державних діячів Середньовіччя в теорію та практику державного управління і державної служби як інститутів громадянського суспільства.
22. У чому полягав внесок працівників та державних діячів Нового часу в розвиток державної служби як інституту громадянського суспільства?
23. Назвіть основні зарубіжні соціологічні теорії державної служби в Новітню добу.
24. Дайте порівняльну характеристику соціологічним теоріям державної служби країн Західної Європи та Сходу в Новітню добу.

7. Державна політика як цілеформувальний чинник діяльності державного апарату та державної служби.
8. Соціальна природа державної служби.
9. Роль державної служби в національному державотворенні.
10. Історія розвитку соціології державної служби.
11. Еволюція розвитку світової державної служби як інституту громадянського суспільства.
12. Розвиток суспільних уявлень про державну службу в Стародавньому світі.
13. Теорія і практика державної служби в Західній Європі в добу Середньовіччя та Новий час.
14. Соціологія державної служби в Новітню добу.
15. Соціологічні уявлення про державну службу в працях вітчизняних суспільствознавців.
16. Соціологія державної служби в Україні на рубежі XIX–XX ст.
17. Загальнонаукові засади соціології державної служби.
18. Основні категорії соціології державної служби.
19. Західноєвропейські концепції соціології державної служби.
20. Концепції соціології державної служби на пострадянському просторі.
21. Методологічні проблеми державної служби.
22. Інституціональний підхід до державної служби.
23. Державна служба як суспільний інститут.
24. Державна служба як організаційний інститут.
25. Роль державної служби в реалізації державної економічної політики.
26. Соціально-економічна діяльність державних службовців.
27. Державна служба як соціальний інститут в Україні.
28. Шляхи реформування державної служби як соціального інституту.
29. Суспільне значення державної служби як культурного інституту.
30. Державна служба як культурний інститут у країнах Європи.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність поняття “державна служба”.
2. Що таке соціологія державної служби?
3. Місце державної служби (соціологія державної служби) серед суспільних наук.

управління. Соціологія державної служби в механізмах державного управління. Державна служба як елемент місцевого самоврядування. Основні поняття та категорії соціології державної служби. Статус державного службовця.

Література: основна [6; 11–13]; додаткова [23–25; 33; 34]

Тема 8. Основні концепції соціології державної служби

Сутність концепції соціології державної служби. Вітчизняні концепції соціології державної служби. Зарубіжні концепції соціології державної служби. Концепції бюрократії в західній соціології. Сучасні тенденції розвитку соціології державної служби.

Література: основна [6; 11–13]; додаткова [23–25; 33; 34]

Тема 9. Методологічні проблеми та підходи до соціології державної служби

Сутність та основні види методологічних проблем у соціології державної служби. Методологія системного підходу в державному управлінні та державній службі. Головні аспекти теорії системного підходу до державної служби. Інституціональний підхід до соціології державної служби. Вітчизняний та зарубіжний підходи до соціології державної служби: порівняльна характеристика.

Література: основна [2; 11–13]; додаткова [22; 24; 25; 33; 34]

Змістовий модуль IV. Державна служба як суспільний та соціально-економічний інститут

Тема 10. Державна служба як суспільний та організаційний інститут. Модель державної служби України та перспективи розвитку

Сутність та значення державної служби як суспільного інституту. Державна служба як організаційний інститут. Види державної служби та критерії класифікації. Служба в органах місцевого самоврядування. Посади в органах державної влади та органах місцевого самоврядування. Управління державною службою як діяльність спеціально створених органів державної влади та їх структурних підрозділів.

Основні риси моделі державної служби України. Основні напрями розвитку соціології державної служби в Україні.

Література: основна [2; 3; 5; 8; 9; 11–13]; додаткова [18; 19]

Тема 11. Державна служба як економічний інститут

Державна служба як суб'єкт економічних відносин. Економіко-правові функції державної служби. Державна економічна політика та її вплив на формування громадянського суспільства. Економічні аспекти державної служби як об'єкт управління. Шляхи реформування економічних відносин у сфері державної служби.

Література: основна [2; 3; 5; 8; 9; 11–13]; додаткова [16; 18; 19]

Тема 12. Державна служба як соціальний інститут

Особливості державної служби як соціального інституту. Еволюція державної служби як соціального інституту. Специфіка державної служби як елемента суспільної структури. Соціальна сутність функціонування державної служби. Основні напрями реформування державної служби як соціального інституту.

Література: основна [4; 6; 8; 9; 11–13]; додаткова [16; 18; 21]

Тема 13. Державна служба як культурний інститут

Поняття культурного інституту державної служби та його складові. Формування культури державної служби в системі підготовки кадрів. Особливості формування культури державної служби в системі перепідготовки та підвищенні кваліфікації державних службовців. Етика державного службовця. Зарубіжний досвід формування культури державної служби та можливості його застосування в Україні.

Література: основна [4; 6; 8; 9; 11–13]; додаткова [16; 18; 20]

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Відповідно до навчального плану студенти (слухачі) виконують контрольну роботу. Номер варіанта контрольної роботи студент визначає самостійно за останньою цифрою номера своєї залікової книжки.

Контрольна робота виконується на аркушах паперу формату А4 обсягом не менш ніж 12 сторінок друкованого тексту (Times New Roman, 14). Для чіткого та послідовного викладу матеріалу необхідно скласти план контрольної роботи, який має містити такі обов'язкові структурні частини:

вступ (обсягом до 2 сторінок), де висвітлюються сутність і значення теми;

основну частину, де розкривається зміст питань теми роботи, наводяться зауваження;

висновки, де підсумовується зібраний матеріал та містяться пропозиції;

список використаних джерел, на які є посилання в тексті.

Контрольна робота оформлюється відповідно до методичних вимог: титульна сторінка, де вказується тема роботи, прізвище та ім'я виконавця, його група та навчальний структурний підрозділ (інститут, кафедра), дата виконання, підпис виконавця.

У встановлений термін роботу подають на перевірку на кафедру. До заліку студент допускається, якщо контрольну роботу оцінено позитивно.

У ході написання контрольної роботи студент має використовувати вітчизняні та іноземні інформаційні матеріали, самостійно проводити пошук документальної та фактографічної інформації, здійснювати систематизацію та узагальнення даних, виявляти ключові моменти, використовувати електронну пошту та телеконференції, застосовуючи методи пошуку в мережі Інтернет. У разі необхідності слід проводити реферування документів, формуючи власні погляди на явища, події та процеси, базуючись на знанні граматичних форм.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Теоретико-методологічні засади дисципліни “Соціологія державної служби”.
2. Державна служба в суспільно-політичній та соціально-економічній системах.
3. Виникнення інституту державної служби.
4. Соціологія державної служби як навчальна дисципліна.
5. Мета та завдання дисципліни “Соціологія державної служби”.
6. Вітчизняний та зарубіжний досвід теоретичних засад соціології державної служби: порівняльна характеристика.